

Utvecklingsprogram för lärarutbildningen 2022–2026

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Utvecklingsprogram för lärarutbildningen 2022–2026

Det reviderade utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen 2022 beskriver på vilket sätt lärarutbildningen utvecklas under 2020-talet för att övervinna utmaningar inom lärarutbildning, undervisning och lärande som upptäckts på utbildningens olika nivåer.

Utvecklingsprogrammet täcker lärarnas grundläggande utbildning och introduktionsutbildning samt kontinuerligt lärande under karriären. Utvecklingsprogrammet har utarbetats som samarbete mellan lärarutbildare, undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen och representanter för intressentgrupperna.

Beskrivning av lärarkompetens som eftersträvas

Utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen från år 2016 sammanfattar lärarutbildningens vision i en mening: "Vi skapar tillsammans världens bästa kompetens." Visionen är fortfarande aktuell och innehåller tanken om utbildning som målinriktat samarbete och strävan efter

omfattande kompetens i livets olika skeden. Den bästa kompetensen inkluderar även kompetens att skapa nytt. Den breda kompetensen som krävs i undervisnings- och ledningsuppgifter kan inte uppnås enbart via lärarnas grundläggande utbildning. Världen, samhället och arbetslivet ändras i snabb takt. Målet är att Finland även i framtiden har världens bästa utbildningssystem som stöder lärande i olika skeden av livet.

Utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen 2022 sätter likt 2016 års utvecklingsprogram **tre** mål för lärarnas grundläggande utbildning och introduktionsutbildning samt för kontinuerligt lärande under karriären:

Utvecklingsprogrammet täcker

lärarnas grundläggande utbildning och introduktionsutbildning samt kontinuerligt lärande under karriären.

Omfattande, grundläggande kompetens som innefattar

- djupgående kompetens inom den egna branschen
- pedagogisk och didaktisk kompetens
- läroplanskompetens
- information om de lärande och om att stödja olika slags lärande
- värderings-, kultur-, känslö-, interaktions- och samarbetskompetens
- forskningskompetens och kritiskt tänkande
- hållbarhetskompetens och
- hantering av mångsidiga inlärningsmiljöer och digitalisering samt pedagogik relaterat till dessa.

Expertis och aktörskap som skapar nytt som innefattar

- ett kreativt, nyfiket, modigt, företagsamt och undersökande arbetsgrepp när man stöter på utmaningar och utvecklar undervisningen
- kompetens relaterad till att granska, lösa och anpassa sig till lömska problem
- utveckling och ibruktagande av innovationer relaterade till läroplan, undervisning, styrning, lärande och utbildning som samarbete i nätverk och partnerskap
- samarbetskompetens i lokala och globala kontexter.

Utveckling av den egna kompetensen och läroanstalten som innefattar

- kontinuerligt lärande och karriärplanering
- användning av forskning, bedömningar (inkl. självbedömning) och respons i utvecklingen av sig själv och arbetsgemenskapen
- ledningskompetens och gemenskapskompetens som behövs i samhällelig utveckling av en verksamhetskultur.

Målen för lärarutbildningens utvecklingsåtgärder och främjande av dem

Mål 1. **Attraktionskraft och hållkraft med förutsägelse och antagning av studerande**

Undervisnings- och kulturministeriet och högskolorna utvecklar tillsammans med centrala intressentgrupper förutsägelsen av lärarbehov och förstärker undervisningssektorns och det pedagogiska områdets attraktions- och hållkraft. Högskolorna utvecklar antagningen av studerande i samarbete, forskningsbaserat och genom att beakta de sökandes mångfald och internationalitet. Anordnare av småbarnspedagogik, undervisning och utbildning stöder lärarnas och ledarnas välbefinnande och kontinuerliga kompetensutveckling i riktning med läroanstaltarnas och småbarnspedagogikenheternas utvecklingsplaner. Högskolor och andra anordnare av utbildning för lärarnas kontinuerliga lärande främjar flexibla övergångar på lärarnas karriärstig genom att möjliggöra förvärvandet av behörigheter och kompetens vid olika skeden av karriären, även vid sidan av arbetet.

Mål 2. **Utvecklingen av lärarnas kompetens är forskningsbaserad och kontinuerlig**

När lärarutbildningen utvecklas tar högskolorna i beaktande lärarutbildningens sektorövergripande och forskningsbaserade karaktär (till exempel modeller för lärarens kompetens), kompetensbaserade karaktär (till exempel arbetslivsbehov, möjligheter att studera och öva på ett handlett sätt i olika slags verksamhetsmiljöer) och kontexter i vilka läraren är verksam (till exempel personlig, gemenskaps- och global kontext). Högskolorna samarbetar för att uppnå tillräcklig enhetlighet i de studier som leder till allmän pedagogisk behörighet. Anordnare av småbarnspedagogik, undervisning och utbildning samt anordnare av utbildning för lärarnas kontinuerliga lärande utvecklar i samarbete lärarnas introduktionsutbildning och kontinuerliga lärande på ett forskningsbaserat sätt.

Mål 3.

Läroarutbildning och läroarernas kontinuerliga lärande förstärks med samarbete och nätverk

Högskolorna förstärker kvaliteten på och effektiviteten av läroarutbildningen och forskningen och läroarutbildarnas kompetens med hjälp av samarbetsstrukturer. Läroarutbildarna deltar i samarbetet, nätverken, partnerskapen och forsknings- och utvecklingsprojekten. Samarbete utförs nationellt och internationellt samt över högskole-, enhets- och utbildningsgränser. I samarbetet deltar utöver läroarutbildare även experter inom undervisning, handledning och stöd, läroarstudierande och läroarutbildningens intressentgrupper, såsom undervisningssektorns organisationer, anordnare av småbarnspedagogik, undervisning och utbildning samt aktörer inom den tredje sektorn. Undervisnings- och kulturministeriet stöder samarbetet och bildandet av nätverk.

Mål 4.

Med hjälp av kompetent ledarskap till en gemenskap som lär sig och utvecklas

Ledningskompetens är en del av läroarens kompetens. Högskolorna inkluderar studier inom ledningskompetens i läroarutbildningen och erbjuder utbildning som fördjupar kompetensen som en del av utbildningsutbudet för kontinuerligt lärande. Högskolorna utvecklar på ett forskningsbaserat sätt studierna i ledningskompetens för läroare, ledarskapet vid skolor och läroanstalter och ledarna inom småbarnspedagogikens enheter. Anordnare av småbarnspedagogik, undervisning och utbildning förstärker ledarskapets samhälleliga karaktär och den roll som pedagogiskt ledarskap spelar inom det pedagogiska området och utbildningsområdet. Aktörer som anordnar läroarutbildning och utbildning i ledarskap inom utbildningsområdet sammanställer tillsammans riktlinjerna för central ledningskompetens och utvecklar ledarskapsforskningen och de modeller för kontinuerligt lärande som anknyter till ledningskompetensen.

Samhället står inför stora utmaningar bland annat i fråga om klimatförändringarna,

stärkandet av delaktigheten och det aktiva medborgarskapet, de förändringar som digitaliseringen medför, de förändrade kompetensbehoven, jämlikhet och jämställdhet (tillgängligheten) samt konsekvenserna av befolkningsutvecklingen, den regionala differentieringen och migrationen.

Att ordna och följa upp lärarutbildningens mål och åtgärder

För den grundläggande utbildningens del utvecklas lärarutbildningen i högskolor, och vad gäller introduktionsutbildningen och det kontinuerliga lärandet under karriären utvecklas den av utbildningsanordnare och Utbildningsstyrelsen i samarbete med intressentgrupper. Högskolorna deltar på olika sätt i utvecklingen av lärarnas introduktionsutbildning och kontinuerliga lärande under karriären.

Uppföljning av genomförandet av de uppställda målen är högskolornas och utbildningsanordnarnas ansvar som en del av utbildningens kvalitetsarbete. Dessutom ansvarar även Lärarutbildningsforumet och externa utvärderare såsom Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) och forskare för uppföljningen. Utvecklingsprogrammet drar upp linjerna för målen vad gäller utveckling av lärarutbildningen, och det preciseras årligen i genomförandeplanen.

Utgångspunkter för uppdatering av lärarutbildningens utvecklingsprogram och utarbetande av genomförandeplan: utbildningens utmaningar på 2020-talet

Utarbetandet av det nya utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen påverkades av och utarbetandet av dess genomförandeplan påverkas av utmaningar och mål som iakttagits i undersökningar och utredningar relaterade till lärande, välbefinnande och lärarnas verksamhet. I utarbetandet av dokument tar man också i beaktande de mål relaterade till utveckling av utbildningen som presenterats i utbildningspolitiska dokument såsom regeringsprogrammet och den utbildningspolitiska redogörelsen. Sådana mål är till exempel utbildningens tillgänglighet på utbildningens olika nivåer, utvidgning av läroplikten och kontinuerligt lärande.

I analysen av utbildningskontexten har man observerat bland annat följande utmaningar:

- **på elev-, klass- och gruppnivå:** att ordna stöd och handledning samt stödja övergripande kompetens, barn och ungas välbefinnande, engagemang i lärande, inlärningsunderskott, kompetensbrist och utbildningsmässig jämlikhet
- **på klass- och gruppnivå:** på läroanstalternas och utbildningsanordnarnas nivå: utvidgning av läroplikten, lärarnas och ledarnas välbefinnande, förstärkande av gemenskaps- och ledningskompetens
- **på samhällsnivå:** utbildningens tillgänglighet, globalisering och internationalisering, säkerhet, bekämpning av klimatförändringen, främjande av hållbar utveckling, digitalisering och artificiell intelligens i utbildningen och arbetslivet, stödjande av integrationen av lärande med invandrarbakgrund, utveckling av modeller för kontinuerligt lärande,

fortbildning, lärarutbildningens attraktionskraft, tillgängligheten av behöriga lärare och ledare och å andra sidan de minskande åldersklasserna.

Befolkningens åldrande och sjunkande födelsetal, lärarnas och ledarnas åldersstruktur, ändringar i arbetslivet och migrationen i landet och till landet har startat olika slags snabba utvecklingstrender relaterade till utbildningsutbud och tillgänglighet i det geografiskt vidsträckt landet. Dessa förändringar ska beaktas när man sätter upp och genomför mål för lärarutbildningen och förutser kvantitativa lärarbehov. Betydelsen av kontinuerligt lärande, arbetslivs-samarbete och utbildningens globala ansvar påverkar lärarutbildningens utveckling och lärarbehoven.

Skillnaderna i lärandet innebär också stora utmaningar för lärarutbildningen. Målet är att uppnå utbildningsmässig jämlikhet, jämställdhet, barns och ungas välbefinnande och ett Finland som är en lockande plats att studera, arbeta, forska och investera i.

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Undervisnings- och kulturministeriet

PB 29, 00023 Statsrådet

0295 16001 (växel)

registratorskontoret.ukm@gov.fi

julkaisut.valtioneuvosto.fi | okm.fi

Bilder: Jetro Stavén och Suvi-Tuuli Kankaanpää